

S. Sayısı : 275

Vakıflar Umum Müdürlüğünün Üsküdar - Kadıköy halk tramvayları şirketindeki hissesinin istanbul belediyesine devri hakkında kanun lâyihası ve Maliye, Bütçe ve Dahiliye encümenleri mazbataları (I/506)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı: 6/4211

16 - IX - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Vakıflar umum müdürlüğünün Üsküdar - Kadıköy Halk tramvayları şirketindeki hissesinin İstanbul belediyesine satılması hakkında Vakıflar umum müdürlüğünce hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 9 - IX - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Esbabı mucibe

Üsküdar - Kadıköy ve havalisi Halk tramvayları türk anonim şirketinin borcunun sermayesine yakın bir miktara balığ olmasına binaen İstanbul belediyesince tasfiyesine tevessül edilmesi üzerine şehir halkının mühim bir kısmının medenî bir ihtiyacını temin eden bu hattın tasfiye gibi ağır bir muameleye tâbi tutulması muvafık görülemediği ve bu hattı en iyi ve salâhiyetli bir tarzda idare edecek yegâne merciin de İstanbul belediyesi olduğu göz önüne alınarak tasfiyesi tehir olunmuş ve ancak bu gayenin temini için hissedarların fedakârlıkta bulunmaları da zarurî görülmüştür.

Bu hususu tetkik eden Dahiliye ve Nafia vekilleri tarafından verilen müşterek raporda Vakıflar umum müdürlüğünün mezkûr şirketteki 468 220 liralık hisse senedatının 200 000 lira mukabilinde İstanbul belediyesine devredilmesi ve bu 200 000 lirayı belediyenin faizsiz olarak on beş senede Vakıflar umum müdürlüğüne ödemesi teklif edilmiş ve bu teklif muvafık görüldüğünden bu esas dairesinde ve tahsil veya mahsup edilecek paraların tâbi olacakları muameleyi de ihtiva etmek suretile tanzim edilen kanun lâyihası takdim kılınmıştır.

Kabul buyurulması rica olunur.

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Esas No. 1/506
Karar No. 27

31 - III - 1941

Yüksek Reisliğe

Vakıflar umum müdürlüğünün Üsküdar - Kadıköy Halk tramvayları şirketindeki hissesinin İstanbul belediyesine satılması hakkında Vakıflar Umum müdürlüğünce hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 9 - IX - 1940 tarihli içtimamında Büyük Millet Meclisine arzı kararlaştırılan kanun lâyihası, Dahiliye vekili ve Başvekillik müsteşarı hazır buldukları halde müzakere olundu.

Kanunun ihzarını mucip sebeplere ve verilen izahlara göre zikredilen tramvay şirketinin başlıca sermayedarları İstanbul belediyesi ile Vakıflar umum müdürlüğü olup bir buçuk milyon liraya baliğ sermayesini temsil eden hisse senetlerinden ancaak 22 000 liralığı halkın elinde bulunduğu ve bilhassa tesis ve tevzi masraflarından mütevellit borçlarının sermayesi miktarına yaklaşmakta olmasından dolayı İstanbul belediyesince tasfiyesine teşebbüs edildiği ve halbuki şehrin geniş bir muntakasında halkın naklini temin etmekte bulunan böyle bir müessesenin tasfiyesinden ise esasen amme hizmetlerini ifa ile

mükellef belediyenin idare etmekte olduğu diğer amme müesseseleri gibi bu tramvayları da bizzat işletmesinin en doğru hal çaresi olarak mütalea edildiği ve bunun için de 1832 ve 2803 numaralı kanunlar mucibince Vakıflar umum müdürlüğü tarafından satın alınmış olan 468 220 lira kıymetindeki hisse senetlerinin bir-rıza takarrür edecek bedel mukabilinde ve şartlar dairesinde belediyeye satılmasına yine bir kanunla mezuniyet verilmesi teklif olunmaktadır.

Bu görüşe iştirak eden encümenimiz, kanun lâyihasını aynen kabul etmiş olmakla dosyasının, havalesi veçhile, Bütçe encümenine tevdiğini Yüksek Reislikten rica ederiz.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Malatya	Kastamonu
A. Bayındır	Nasuhi Baydar	H. Diçle
Buras		Kırklareli
Dr. G. Kahraman		Hamdi Kuleli
Malatya		Tokad
M. Nedim Zabcı		Cemal Kovalı

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
Mazbata No. 121
Esas No. 1/506

12 - VI - 1941

Yüksek Reisliğe

Vakıflar umum müdürlüğünün Üsküdar - Kadıköy Halk tramvayları şirketindeki hissesinin İstanbul Belediyesine satılması hakkında Vakıflar umum müdürlüğünce hazırlanıp Başvekilliğin 16 - IX - 1940 tarih ve 6/4211 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Maliye encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi buyurulmakla Dahiliye vekâleti namına Mahallî idareler ve Maliye vekâleti namına Bütçe ve malî kontrol umum müdürleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu:

Adı geçen şirketin tesis ve tevzi masraflarından mütevellit borçlarının sermayesine yakın bir miktara baliğ olmasına binaen tasfiyesi icabeder hale geldiği, halbuki şehrin mühim bir kısmındaki münakaleyi temin eden bu müessesenin tasfiyesinden ise hisselerinin çoğuna sahip bulunan belediyeye maledilmesi suretile diğer mümāsili amme müesseseleri gibi doğrudan doğruya belediye tarafından idare olunması ve işletilmesi şehrin menfaatleri iktizasından görülmüş ve bu satışla Vakıflar idaresinin de tas-

fiye halinde uğrayacağı zararın kısmen önüne geçileceği anlaşılmış olmakla lâyiha esas itibarile Encümenimizce de kabul edilmiş ve birinci ve ikinci maddeler bir kelime tashihi yapılmak suretile yeniden tanzim edilmiştir.

Havalesi veçhile Dahiliye encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
İ. Eker	T. Coşkan	H. Kitabcı

Kâtip	Bursa	Diyarbakır
İstanbul	N. Ayas	Rüştü Bekit
F. Öymen	Gümüşane	İsparta
Elâziğ	D. Sakarya	Kemal Turan
M. F. Altay	İsparta	Kayseri
İsparta	M. Karaağaç	S. H. Ürgüblü
R. Ünlü	Seyhan	Trabzon
Kütahya	S. Çam	Sırrı Day
A. Tiridoğlu		

Dahiliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye encümeni

Esas No. 1/506

Karar No. 41

9 - VIII - 1941

Yüksek Reisliğe

Vakıflar Umum müdürlüğünün Üsküdar - Kadıköy halk tramvayları şirketindeki hissesinin İstanbul belediyesine satılması hakkında Vakıflar Umum müdürlüğüne hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının gönderildiğini bildiren 16 eylül 1940 tarihli ve 6/4211 numaralı Başvekâlet tezkeresi Maliye ve Bütçe encümenleri mazbatalarile birlikte Encümenimize tevdi buyurulduğundan okundu ve müzakerelere olundu.

Gerek Hükümet lâyihasında ve gerek Encümenler mazbatasında yazılı mucip sebeplere nazaran, hisse senetlerinin büyük bir kısmı Vakıflar Umum müdürlüğü ile İstanbul belediyesine ait olan Halk tramvay şirketinin borçları, bütün sermaye miktarını tecavüz ederek müesseseyi iflâsa götürececek bir dereceye çıkmasına mebni şirketin tasfiyesi cihetine gidilmek istenilmektedir.

Şirket böyle bir tasfiyeye maruz bırakıldığı takdirde şehrin büyük bir muntakasında halk, nakil vasıtalarından mahrum kalacak ve bu hususta İstanbul belediyesine terettüp eden amme hizmeti vazifesi sekteye uğrayacaktır.

Böyle bir ârızanın vukuuna meydan vermek için bu müessesenin müşterek hissedarlar idaresinden alınarak İstanbul belediyesi tarafından münferiden işletilmesi en muvafık bir

hal çaresi olarak mütalea edilmiş ve bu hal sureti, Vakıflar idaresinin ve İstanbul şehrinin menfaatleri icabından bulunmuştur.

Şu kadar ki Vakıflar Umum müdürlüğü, şirketin hisse senetlerine 1832 ve 2803 numaralı kanunlara tevfikân iştirak eylemiş olduğundan bu senetlerin belediyeye satılmasına yine bir kanunla mezuniyet verilmesi muktazi görülmüştür.

Bu görüşe encümenimiz dahi iştirak ederek Bütçe encümeninin kelime tashihi suretile tanzim eylediği lâyihayı aynen kabul etmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Da. E. Reisi	R. V.	M. M.
Tekirdağ	Çoruh	Mardin
C. Uybadın	Atıf Tüzün	Edib Ergin
Kâtip		
Yozgad	Ankara	Antalya
S. Korkmaz	Ekrem Ergun	T. Sökmen
Antalya	Bursa	Çankırı
R. Kaplan	F. Güvendiren	A. Doğan
Erzurum	Gaziantep	Hatay
N. Elgün	Dr. A. Melek	A. Türkmen
Kars	Konya	Malatya
E. Özoğuz	Ş. Ergun	E. Barkan
Sivas	Tokad	Zonguldak
Mitat Ş. Bleda	Galib Pekel	İ. E. Bozkurt

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vakıflar umum müdürlüğünün Üsküdar - Kadıköy Halk tramvayları şirketindeki hissesinin İstanbul Belediyesine devri hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Vakıflar umum müdürlüğünün 1832 ve 2803 sayılı kanunlar mucibince Üsküdar - Kadıköy ve havalisi Halk tramvayları Türk anonim şirketinden aldığı (468 220) liralık hisse senedatını birriza tekarrür ettirilecek bedel ve şartlar dairesinde İstanbul Belediyesine satmaya Vakıflar umum müdürlüğü mezdur.

MADDE 2 — Satıştan elde edilecek bedel 22 nisan 1936 tarihli ve 2950 sayılı kanunun birinci maddesi mucibince tahsisat kaydedilir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmünü icraya Başvekil ve Dahiliye vekili memurdur.

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioğlu</i>	<i>S. Arıkan</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağrah</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.		Ti. V.
		<i>M. Ökmen</i>

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Vakıflar umum müdürlüğünün Üsküdar - Kadıköy Halk Tramvayları şirketindeki hissesinin İstanbul Belediyesine devri hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1 — Vakıflar umum müdürlüğü-nün 22 - VI - 1931 ve 1832 ve 14 - VI - 1935 tarih ve 2803 sayılı kanunlar mucibince Üsküdar - Kadıköy ve havalisi Halk Tramvayları Türk Anonim şirketinden aldığı (468 220) li-ralık hisse senedatını aralarında takarrür et-tirilecek bedel ve şartlar dairesinde İstanbul be-lediyesine satmağa Vakıflar müdürlüğü mezun-dur.

MADDE 2 — Satıştan elde edilecek bedel 22 nisan 1936 tarih ve 2950 sayılı kanunun bi-rinci maddesi mucibince irat ve tahsisat kayde-dilir.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden iti-baren meridir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmünü icraya Başvekil ve Dahiliye vekili memurdur.